

Koskipää

Kulttuurihistoriallinen Koskipää

1930-luvulle saakka kirkonkylän viimeinen tien vieressä ollut asuinpaikka oli Koskipää. Koskipää oli itse asiassa rakennusryhmä. Se muodostui kolmesta läheisestä yhteistä pihaa ympäröivästä asuinrakennuksesta ja ulkorakennuksista. Päärakennus oli maantien suuntainen. Jokiranta- ja entinen tulitikkutehdas asuinrakennukset olivat puolestaan päädyt maantietä kohti.

Päärakennus oli säätyläistalo. Rakennuksen perustana oli savutuvan hirret, joiden jatkoksi oli rakennettu useita kamareita. Kauppias Otto Draken jälkeen Konneveden Pirkkalasta kotoisin ollut kanttori Lauri Hämäläinen hankki Koskipään kesäasunnokseen vuonna 1875. Rakennuksen ja tien välissä oli puutarha, jonne Hämäläinen rakensi jopa suihkukaivon. Lauri Hämäläisen poika, taidemaalari Väinö Hämäläinen, vietti lapsuuden ja nuoruuden kesiään perheen mukana Rautalammilla. Ne kesät jättivät pysyvän ja syvän jäljen taiteilijan sieluun. Erityisen merkittävä kesä Hämäläisen taiteilijauran kannalta oli kesä 1896. Silloin Hämäläisen perhe, johon kuului Emma-äidin uusi aviomies, eturivin taiteilija Albert Gebhard, vuokrasi kesäpaikan Sahalan kartanosta. Äijäveden rannalla Gebhard opasti Väinö Hämäläistä taiteen maailmaan. Hämäläisen taide oli helposti ymmärrettävää ja taiteelliselta ja tekniseltä suoritustavaltaan korkeatasoista. Rautalammin kirkon, jota Hämäläisen isoisäkin oli rakentamassa, alttaritaulu on Väinö Hämäläisen ja hänen poikansa Laurin maalaama. Lopulta Lauri Hämäläisen leski myi Koskipään talon kirjuri Rosa Boxströmille ja postinhoitaja Julia Lundahlille.

Jokiranta -niminen asuinrakennus kuului 1900-luvun alussa nimismies Lindbohmin Georg -pojalle. Samaan sisarusparveen kuului mm. kuvanveistäjä Viivi Paarmio-Vallgren. Rakennus purettiin 1960-luvulla. Tilalle rakennettiin nykyinen vaalea pihan keskellä oleva asuinrakennus.

Vanha tulitikkutehtaan rakennus purettiin 2000-luvun alussa. Tuvassa toimi 1870-

luvulla kauppias Otto Draken tulitikkutehtaan osa, jossa kastettiin tikkujen päät fosforiin. Muut tulitikkuverstaan rakennukset ovat sijainneet pellolla oikealla nykyisen Cajanin asuinrakennuksen kohdalla. Kohde edusti ainoana vanhan käsiteollisuuden historiaa kirkonkylässä.